

Briselē, 2023. gada 19. oktobrī
(OR. en)

Starpiestāžu lieta:
2023/0376(COD)

14434/23
ADD 5

CONSOM 373
MI 877
JUSTCIV 152
COMPET 1016
DIGIT 228
CODEC 1939
IA 264

PAVADVĒSTULE

Sūtītājs:	Eiropas Komisijas ģenerālsekretāre, parakstījusi direktore <i>Martine DEPREZ</i>
Saņemšanas datums:	2023. gada 17. oktobris
Saņēmējs:	Eiropas Savienības Padomes ģenerālsekretāre <i>Thérèse BLANCHET</i>
K-jas dok. Nr.:	SWD(2023) 337 final
Temats:	KOMISIJAS DIENESTU DARBA DOKUMENTS IETEKMES NOVĒRTĒJUMA KOPSAVILKUMA ZIŅOJUMS Pavaddokuments dokumentam Priekšlikums EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVAI, ar ko groza Direktīvu 2013/11/ES par patērētāju strīdu alternatīvu izšķiršanu, kā arī Direktīvas (ES) 2015/2302, (ES) 2019/2161 un (ES) 2020/1828

Pielikumā ir pievienots dokuments SWD(2023) 337 *final*.

Pielikumā: SWD(2023) 337 *final*

EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 17.10.2023.
SWD(2023) 337 final

KOMISIJAS DIENESTU DARBA DOKUMENTS
IETEKMES NOVĒRTĒJUMA KOPSAVILKUMA ZIŅOJUMS

Pavaddokuments dokumentam

Priekšlikums EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVAI,
ar ko groza Direktīvu 2013/11/ES par patērētāju strīdu alternatīvu izšķiršanu, kā arī
Direktīvas (ES) 2015/2302, (ES) 2019/2161 un (ES) 2020/1828

{COM(2023) 649 final} - {SEC(2023) 347 final} - {SWD(2023) 334 final} -
{SWD(2023) 335 final}

Kopsavilkuma lapa
Ietekmes novērtējums par priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par patērētāju strīdu alternatīvu izšķiršanu.
A. Rīcības nepieciešamība
Problēmas būtība un nozīme ES līmenī
Šīs iniciatīvas mērķis ir risināt trīs visaptverošas problēmas, kas konstatētas ES līmenī: 1) SAI direktīva nav piemērota digitālajiem tirgiem, 2) uzņēmumu un patērētāju nepietiekama iesaistīšanās SAI jomā, 3) SAI netiek pietiekami izmantota pārrobežu kontekstā. Šo problēmu cēloņi ir sagrupēti divās grupās: “megatenences un ar tirgu saistīti virzītājspēki” un “ar izpildes panākšanu saistīti virzītājspēki”. Pirmā grupa ietver: e-komercijas un tiešsaistes reklāmas ātru izaugsmi un augošu koncentrāciju, augošu pārrobežu iepirkšanos, tai skaitā ar tirgotājiem, kas atrodas ārpus ES, patērētāju strīdus digitālajos tirgos, kuri skar ne tikai līgumiskos jautājumus, ievērojamu neatbilstības līmeni ES patērētāju tiesību aizsardzības tiesību aktiem. Otrā grupa ietver: šķēršļus piekļuvē SAI (nepietiekama informētība un procedūru izmaksas) un to, ka arvien vairāk tiek izmantotas tiešsaistes tirdzniecības vietu pārvaldītas privātas sistēmas strīdu izšķiršanai tiešsaistē (<i>PODR</i>). Minēto problēmu sekas patērētājiem ik gadu nodara kaitējumu kopā 383 miljonu EUR apmērā.
Mērķi, ko paredzēts sasniegt ar šo iniciatīvu
Šīs iesaistīšanās vispārīgais mērķis ir nodrošināt vienotā tirgus pienācīgu darbību un sasniegt augstu patērētāju aizsardzības līmeni, nodrošinot patērētājiem un tirgotājiem iespēju efektīvi izšķirt strīdus neatkarīgi no tā, kurā valstī ir viņu dzīvesvieta vai uzņēmējdarbības veikšanas vieta. Ar šo iniciatīvu tiks īstenoti šādi trīs konkrētie mērķi: 1) nodrošināt, ka SAI ir piemērota digitālajiem tirgiem; 2) uzlabot patērētāju un tirgotāju iesaistīšanos SAI; 3) uzlabot pārrobežu SAI.
ES līmeņa rīcības pievienotā vērtība (subsidiaritāte)
Digitālo tirgu straujā attīstība, kā arī jaunu uzņēmējdarbības modeļu un komercprakses rašanās rada virkni jaunu izaicinājumu patērētājiem, kuri iepērkas tiešsaistē. Digitālajām tehnoloģijām raksturīgā neierobežotība ir auglīga augsne tam, lai parādītos jauni apdraudējuma veidi, kas ietekmē ES patērētājus neatkarīgi no tā, kurā valstī ir viņu dzīvesvieta, tādēļ ir vajadzīga ātra, konsekventa un efektīva valsts iestāžu reakcija, kuru rīcību ierobežo jurisdikcijas robežas. Bez ES rīcības iesaistīšanās valstu līmenī, visticamāk, radīs nepilnības izpildes panākšanā un vienotā tirgus izkropļojumus.
B. Politikas risinājumi
Risinājumu varianti izvirzīto mērķu sasniegšanai. Vēlamais risinājums. Ja tāda nav — iemesli

Lai panāktu ievērojamu ietekmi, pasākumi ir saskaņoti sagrupēti **četros alternatīvos politikas risinājumos**, kuri atšķiras pēc iesaistīšanās veida un intensitātes: a) ar regulējumu nesaistīta iesaistīšanās; b) grozījumi attiecībā uz procedūru un ģeogrāfisko darbības jomu; c) grozījumi attiecībā uz materiālo piemērošanas jomu ar dažiem papildu pienākumiem tirgotājiem (vēlamais politikas risinājums); d) arhitektūras izmaiņas ar lielāku saskaņotību.

Vēlamajā politikas risinājumā ierosinātie pasākumi ir šādi: SAI direktīvas ģeogrāfiskās un materiālo piemērošanas jomas paplašināšana, lai aptvertu visus strīdus starp tirgotāju un patērētāju, kuri ir saistīti ar ES patērētāju aizsardzības noteikumu pārkāpumu; prasības noteikšana tiešsaistes tirdzniecības vietām, kas sniedz *PODR* pakalpojumus, ievērot kvalitātes standartus, kurus patērētāji sagaida no sertificētām SAI vienībām ar pašsertifikāciju; Eiropas SIT platformas aizstāšana ar jauniem, izmaksu ziņā lietderīgiem virziena norādes instrumentiem; pienākuma sniegt atbildi ieviešana tirgotājiem, kuri no SAI vienības saņem paziņojumu par jaunu patērētāju strīdu; lietu apvienošanas veicināšana gadījumos, kad SAI vienība saņem līdzīgas lietas; jaunas lomas piešķiršana EPC sniegt specializētus palīdzības pakalpojumus SAI pārrobežu sūdzību lietās un mehānisma izveidošana, saskaņā ar kuru arodasociācijas pēc pašsertifikācijas saņemšanas ir pilnvarotas izveidot pārrobežu strīdu izšķiršanas sistēmas.

Dažādu ieinteresēto personu viedokļi. Atbalsts konkrētiem risinājumiem

Kopumā ieinteresētās personas atbalsta ES SAI regulējuma uzlabošanu un tā pielāgošanu digitālajiem tirgiem, jo īpaši:

- SAI direktīvas ģeogrāfiskās un materiālās piemērošanas jomas paplašināšanu;
- tirgotāju līdzdalības palielināšanu SAI un SAI rezultātu izpildes panākšanu;
- pārrobežu SAI atvieglošanu;
- aizsardzības pasākumu ieviešanu neaizsargātiem patērētājiem, kuriem trūkst digitālo prasmju.

Dažas ieinteresētās personas (galvenokārt patērētāju organizācijas) ir aicinājušas noteikt tirgotājiem obligātu dalību SAI, taču pret šīm izmaiņām iebilst vairākas dalībvalstis, kuras saskata iespējamus konfliktus ar saviem konstitucionālajiem noteikumiem par tiesu iestāžu pieejamību.

Par svarīgu pārskatīšanas mērķi ir atzīta arī kolektīvas SAI uzlabošana. Šis mehānisms jau ir iekļauts vairāku dalībvalstu tiesību aktos, taču tā izmantošana joprojām ir ierobežota. Ieinteresētās personas ir mudinājušas Komisiju rīkoties, lai veicinātu kolektīvas SAI izmantošanu. Tajā pašā laikā tiek uzsvērts, cik svarīgi ir uzticēt dalībvalstīm īstenot kolektīvu SAI saskaņā ar direktīvā paredzēto minimālās saskaņošanas pieeju.

Tā kā dažas ieinteresētās personas sākotnēji bija piesardzīgas attiecībā uz iespēju pārtraukt SIT platformas darbību, Komisija ar tām apsprieda pieejamos datus un kļiedēja viņu bažas.

C. Vēlamā politikas risinājuma ietekme

Ieguvumi no vēlamā risinājuma (ja tāda nav, tad no galvenajiem risinājumiem)

Vēlamais risinājums ir **efektīvs** veids, kā sasniegt konkrētos mērķus, un vienlaikus tas ir arī **iedarbīgs**, jo īpaši patērētājiem, un nodrošina augstu **saskaņotības** līmeni.

Šis risinājums nodrošinātu **kopējo ieguvumu patērētājiem par 33 miljoniem EUR gadā** samazināta kaitējuma veidā.

Tas pats attiektos uz Komisiju ar aplēsto kopējo ieguvumu **500 000 EUR** gadā saistībā ar

SIT platformas aizstāšanu.
Risinājums nodrošinātu uzņēmumiem kopējo ieguvumu 634 miljonus EUR gadā (264 miljoni EUR gadā saistībā ar informācijas atklāšanas pienākuma vienkāršošanu un 370 miljoni EUR gadā saistībā ar SIT platformas aizstāšanu).
Vēlamā risinājuma (ja tāda nav, tad galveno risinājumu) izmaksas
Vēlamā politikas risinājuma pieņemšana radītu papildu kārtējās izmaksas uzņēmumiem 38,6 miljonus EUR gadā (2,6 miljoni EUR gadā saistībā ar pienākumu sniegt atbildi un 25 miljoni EUR gadā SAI vienībām saistībā ar lielāku skaitu strīdu, un 11 miljoni EUR gadā saistībā ar platformu atbilstības nodrošināšanu).
Ietekme uz MVU un konkurētspēju
MVU ir lielākā daļa uzņēmumu, un tie arī būs lielākie ieguvēji no izmaksu ietaupījumiem, ko panāks ar pašreizējo informācijas prasību atcelšanu gan attiecībā uz SIT platformu, gan SAI. Šis risinājums labvēlīgi ietekmēs ES MVU konkurētspēju, jo ietaupījumus tie varēs izmantot, lai padarītu pievilcīgākas savas cenas un, iespējams, veicinātu inovāciju.
Būtiska ietekme uz valstu budžetiem un pārvaldes iestādēm
Tādas nebūs.
Cita nozīmīga ietekme
Gan uzņēmumi, gan patērētāji iegūtu vairāk pamattiesību, jo tiktu veicināti vienlīdzīgi konkurences apstākļi un samazināts kaitējums patērētājiem.
Proporcionalitāte
Vēlamajā politikas risinājumā ir saglabāta direktīvas pašreizējā minimālās saskaņošanas pieeja un nav noteikts, ka dalībvalstīm SAI jānosaka par obligātu. Konkrētie mērķi tiek sasniegti tikai ar pasākumiem, kas šim nolūkam ir absolūti nepieciešami. Lai gan direktīvas darbības joma tiek paplašināta, lai tajā ietvertu jaunus strīdu veidus, kas izceļas digitālajos tirgos, SAI brīvprātīgais raksturs nodrošina, ka grozījumi neradīs nesamērīgas izmaksas SAI vienībām, VKI un uzņēmumiem. Proporcionalitāte ir ievērota arī attiecībā uz pasākumu saistībā ar privātu strīdu izšķiršanu tiešsaistē (“PODR”). Paredzot pašsertifikācijas mehānismus tiešsaistes tirdzniecības vietām, lai pierādītu, ka to PODR atbilst augstas kvalitātes standartiem, attiecīgais pasākums vēlamajā risinājumā neuzliek pārmērīgu slogu šādiem tirgotājiem. Paredzams, ka pienākums sniegt atbildi palielinās uzņēmumu iesaisti SAI. Šis pasākums uzņēmumiem radīs zināmas izmaksas, taču šīs izmaksas tiks vairāk nekā kompensētas ar informācijas atklāšanas pienākuma atcelšanu tiem uzņēmumiem, kuri neplāno piedalīties SIT un kuriem nav pienākuma to darīt. Visbeidzot, pārrobežu SAI uzlabošana tiks panākta tikai tad, ja esošajiem EPC tiks piešķirta jauna, īpaša loma un arodasociācijām tiks dota iespēja izveidot pārrobežu strīdu izšķiršanas sistēmas.
D. Turpmākie pasākumi
Politikas pārskatīšanas termiņš
Komisija uzraudzīs izvēlētās politikas īstenošanu, ja tā tiks pieņemta, pēc tās stāšanās spēkā. Galveno progressa rādītāju saraksts ir noteikts saskaņā ar politikas pasākuma mērķiem. Šie rādītāji var kalpot par pamatu pasākuma novērtējumam, kā arī iespējamajiem mērķiem, kas jāsasniedz septiņos gados pēc pārskatītās direktīvas piemērošanas sākšanas.